ជំពូកទី ១: សេចក្តីផ្តើម

១.១ លក្ខណៈទូទៅនៃគំរោង

នៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសកម្ពុជានៅមានការខ្វះខាតយ៉ាងខ្លាំងទៅលើការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីសំរាប់ការប្រើប្រាស់តាមលំនៅដ្ឋាន និងឧស្សាហកម្ម។ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ តំរូវការប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនីមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្ពស់ រីឯអ្នកផ្គត់ផ្គង់ឬអ្នកផលិតអគ្គិសនីមានចំនួនកំណត់ និងមានតំលៃប្រើប្រាស់ខ្ពស់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសជិតខាង។ ការផលិតថាមពលប្រចាំឆ្នាំដោយអគ្គិសនីកម្ពុជាគឺ ៩០៥.៩២ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ២០០៥ និង ១១០៦.៤៧ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ២០០៦ និងបាននាំចូលថាមពលអគ្គិសនីពីប្រទេសជិតខាងដូចជា ប្រទេសវៀតណាម និងថៃ ដែលមានថាមពលសរុប ២៣.៨៨ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ២០០៥ និង ៤២.១៤ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ ២០០៦ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយតំរូវការប្រើប្រាស់ភ្លើងអគ្គិសនីគឺមានទំហំធំធេងណាស់រហូតទៅដល់ ២៦៩៩ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ ២០១០ និង ៨១៧៥ លានគីឡូវ៉ាត់ម៉ោងក្នុងឆ្នាំ ២០២០ នេះបើយោងទៅតាមយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ថាមពលអគ្គិសនីកម្ពុជាឆ្នាំ២០០៦ និងរបាយការណ៍ស្តីអំពីវិស័យថាមពលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសំរាប់ឆ្នាំ ២០០៦ ដែលបានរៀបរៀងដោយអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា (EAC) ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះការកសាងគំរោងវារីអគ្គិសនីខ្នាតតូចនិងមធ្យម គឺត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យសាងសង់និងប្រតិបត្តិការផងដែរ ។ ឧទាហរណ៍បច្ចុប្បន្ននេះមានរោងចក្រវារីអគ្គិសនីចំនួនពីរប៉ុណ្ណោះ ដែលកំពុងដំណើរការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយមានសមត្ថភាពផលិតទាប/តិច គឺរោងចក្រវារីអគ្គិសនីអូរជុំនៅក្នុងខេត្តរតនគីរី (កំលាំង ១ មេហ្គាវ៉ាត់) និង រោងចក្រវារីអគ្គិសនីស្ទឹងច្រាលនៅក្នុងខេត្តកំពង់ស្ពឺ (គីរីរម្យ១ មានកំលាំង ១៣ មេហ្គាវ៉ាត់)។ ក្រៅពីនេះនៅមានគំរោងរោងចក្រវារីអគ្គិសនីកំចាយ ដែលមានកំលាំង ១៩៣.២ មេហ្គាវ៉ាត់ ជាគំរោងដែលកំពុងសាងសង់ និងចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១០ ខាងមុខនេះ។ ចំណែករោងចក្រអគ្គិសនីផ្សេងទៀត គឺស្ថិតក្នុងផែនការ និងកំពុងសិក្សានៅឡើយ ។

ផលិតកម្មអគ្គិសនីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាភាគច្រើនបានមកពីម៉ាស៊ីនភ្លើងដែលប្រើប្រេងឥន្ធនៈ ហើយតំលៃប្រេងឥន្ធនៈនៅលើទីផ្សារមានតំលៃខ្ពស់ដែលជាហេតុធ្វើអោយតំលៃភ្លើងអគ្គិសនីមានតំលៃខ្ពស់ផងដែរ សំរាប់អ្នកប្រើប្រាស់។ បច្ចុប្បន្នអត្រាតំលៃអគ្គិសនីរបស់អគ្គិសនីកម្ពុជា “EDC” គឺ ០.១៥ ដុល្លា/គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង សំរាប់អ្នកប្រើប្រាស់តិច និង ០.២២៥ ដុល្លា/គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង សំរាប់អ្នកប្រើប្រាស់ច្រើន ។ ចំពោះអ្នកផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីឯកជន អត្រានៃតំលៃប្រើប្រាស់គឺ ០.៣០-០.៦០ ដុល្លា/គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង នៅទីកន្លែងខ្លះតម្លៃភ្លើងអគ្គិសនីឡើងរហូតដល់ទៅ ១ ដុល្លា/គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង ឧទាហរណ៍ ដូចជាទីប្រជុំជនស្រុកថ្មបាំងមានតម្លៃ ១ដុល្លា ក្នុង១គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង ។ ខណៈដែលការនាំចូលថាមពលអគ្គិសនីពីប្រទេសជិតខាងមានកំណត់និងគ្មាននិរន្តរភាព។ ក្នុងតារាង១.១-១បានបង្ហាញពីតម្លៃប្រើប្រាស់ភ្លើងអគ្គិសនីក្នុងទីប្រជុំជនមួយចំនួននៅជិតតំបន់គំរោង ដែលអ្នកចែកចាយមានលិខិតអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០០៦។

Draft

តារាង ១.១-១: តារាងតម្លៃនៃការប្រើប្រាស់ថាមពលអគ្គិសនីក្នុងទីប្រជុំជនមួយចំនួនជិតតំបន់គំរោង

ខេត្ត	តំបន់មាន ការផ្គត់ផ្គង់ភ្លើង	តម្លៃភ្លើងអគ្គីសនីក្នុង១គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង		លក្ខខ័ណ្ឌអ្នកប្រើប្រាស់
		រៀល	ដុល្លា	
ព្រះសីហនុ	ខ័ណ្ឌព្រៃនប់	២៣០០	0.៥៦	រាល់អតិថិជនទាំងអស់
	ផ្សារវាលរិញ	១៧០០	0.៤១	រាល់អតិថិជនទាំងអស់
	វាលរិញ	១៨៥0	0.៤៥	រាល់អតិថិជនទាំងអស់
កោះកុង	ស្រែអំបិល	២៣០០	0.៥៦	រាល់អតិថិជនទាំងអស់
កំពង់ស្ពឺ	ត្រពាំងក្រឡឹង	៣000	0.៧៣	រាល់អតិថិជនទាំងអស់
	ក្រុងកំពង់ស្ពឺ	២៧០០	0.៦៦	រាល់អតិថិជនទាំងអស់

ប្រភព: ដកស្រង់ចេញពីរបាយការណ៍លើវិស័យថាមពលអគ្គិសនីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសំរាប់ឆ្នាំ២០០៦. ចងក្រងដោយអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការអភិវឌ្ឍថាមពលអគ្គិសនីគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីគាំទ្រការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ជាពិសេសនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា។ ប៉ុន្តែការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនីដែលមានស្រាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺមានប្រព័ន្ធបែងចែកដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលពុំតភ្ជាប់គ្នាពីមួយទៅមួយៗ និងមានច្រើនជាង ៩៥ភាគរយ នៃថាមពលអគ្គិសនីផលិតសរុប បានមកពីរោងចក្រថាមពលដើរដោយប្រេងឥន្ធនៈ។ ជាងនេះទៅទៀតមានតែ ១៨ភាគរយនៃគ្រួសារសរុបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលភ្លើងអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ តួលេខនេះយោងតាមរបាយការណ៍អំពីវិស័យថាមពលអគ្គិសនីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសំរាប់ឆ្នាំ២០០៦ ដែលបានចងក្រងដោយអាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧។

ហេតុដូចនេះហើយគំរោងអភិវឌ្ឍន៍រោងចក្រវារីអគ្គិសនីស្ទឹងតាតៃ អាចជាគំរោងអភិវឌ្ឍន៍ថាមពលអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមគំរោងអាទិភាពមួយចំនួន ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការថាមពលរបស់ប្រទេសក្នុងឆ្នាំខាងមុខៗព្រមទាំងទ្រទ្រង់និន្នាការនៃការរីកចំរើនសេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសកម្ពុជា និង ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

១.២ គោលបំណងរបាយការណ៍

ដោយផ្អែកតាមច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបាន ឡាយព្រះហស្តលេខាដោយសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** (២៤ ធ្នូ ១៩៩៦) និង អនុក្រឹត្យស្តីពី កិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី **ហ៊ុន សែន** (ថ្ងៃទី១១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៩) និងការផ្តល់អនុសាសន៍របស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងអន្តរក្រសួង ក្នុងការយល់ព្រមលើរបាយការណ៍វាយតំលៃ

ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូងរបស់គំរោងវារីអគ្គិសនីស្ទឹងតាតៃនៅ ខែមិនា ឆ្នាំ២០០៨ គំរោងនេះត្រូវបានចាត់ទុកជាគំរោងខ្នាតធំមួយ ហើយទាមទារឱ្យមានការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ (EIA) ។

គោលបំណងនៃរបាយការណ៍នេះ គឺដើម្បីបង្ហាញលទ្ធផលនៃការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានទាំងវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានរបស់គំរោងវារីអគ្គិសនីរួមទាំងហេតុប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងហេតុប៉ះពាល់ដោយប្រយោលទៅលើធនធានធម្មជាតិ និង ធនធានសង្គមទាំងនៅក្នុង និងនៅជុំវិញតំបន់គំរោង ។

ការសិក្សានឹងពិនិត្យមើលពីសក្តានុពលនៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម ហើយរៀបចំនូវវិធានការកាត់បន្ថយសំរាប់ហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននិមួយៗនៅពេល រចនាប្លង់ ពេលសាងសង់ និងដំណើរការគំរោង ។ ការវាយតំលៃត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់នៃកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង អនុក្រឹត្យស្តីពីកិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ព្រមទាំងបទបញ្ញត្តិ និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត ។

របាយការណ៍សិក្សា EIA ពេញលេញនឹងត្រូវដាក់រួមគ្នាជាមួយ និងរបាយការណ៍សិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាពគំរោង (Feasibility Study Report) ជូនទៅក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) និងអន្តរក្រសួង ដើម្បីអនុម័តមុនពេលគំរោងចាប់ផ្តើមសាងសង់ និងប្រតិបត្តិការ ។ ទន្ទឹមនោះដែរ របាយការណ៍សិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាពគំរោង និងប្លង់វិស្វកម្មលំអិត នឹងត្រូវដាក់ជូន ទៅក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និង ថាមពល (MIME) ដែលជាសម៊ីក្រសួង លើគំរោងនេះដើម្បីអនុម័តលើលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងការងារវិស្វកម្មផ្សេងៗ ។ ឯកសារអនុម័តទាំងពីរនឹងរួមបញ្ចូលគ្នាក្លាយជាឯកសារសំខាន់មួយដោយរួមជាមួយឯកសារវិនិយោគទុនផ្សេងៗទៀតដែលត្រូវដាក់ស្នើទៅរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (RGC) តាមរយៈក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC) និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) ដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិអនុញ្ញាតឱ្យដល់ក្រុមហ៊ុនវិនិយោគ (CHMC) ក្នុងការអនុវត្តន៍គំរោង ។

Draft

១.៣ គោលបំណងសេដ្ឋកិច្ចសង្គមនិងបរិស្ថានរបស់គំរោង

គោលបំណងចំបងរបស់គំរោង គឺទាញយកផលប្រយោជន៍ពីធនធានបរិស្ថាន ជាពិសេសធនធានទឹកពីស្ទឹងតាតៃ និងស្ទឹងកែប នៅក្នុងខេត្តកោះកុង ។ ទន្ទឹមនោះដែរ ទឹកដែលស្តាក់ទុកនៅក្នុងអាងស្តុកទឹកជួយសំរួលកំពស់ទឹកជំនន់ធំនៅខ្សែទឹកខាងក្រោម កើនជំរកទឹកក្រោមដី អាចផ្តល់ទឹកសំរាប់សកម្មភាពកសិកម្មនានា និងងាយស្រួលចូលប្រភពទឹក (ពុំចោទខ្លាំងដូចមុន) ដល់សត្វព្រៃក្នុងតំបន់នោះ ។

ម្យ៉ាងវិញទៀតនៅក្នុងចំណងជើងតូច "៤.២.២ ទឹកសំរាប់ថាមពល" នៃគោលនយោបាយធនធានទឹកថ្នាក់ជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបង្ហាញប្រាប់ថា ដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងធំសំបើមពីប្រភពធនធានទឹក រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានគោលនយោបាយដូចខាងក្រោមៈ

១- ជំរុញ និង លើកទឹកចិត្តដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអភិវឌ្ឍន៍វារីអគ្គិសនីខ្នាតតូច ខ្នាតមធ្យម និង ខ្នាតធំ ទៅលើសក្តានុពលនៃការប្រើប្រាស់ទឹកសំរាប់វារីអគ្គិសនីរួមទាំង តំលៃ និង គុណប្រយោជន៍ ។

២- ជំរុញការវិនិយោគ និងការធ្វើអាជីវកម្មគ្រប់ខ្នាតក្នុងការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីទាំងអស់ដើម្បីមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រាន់ ។

គោលបំណងនៃសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់គំរោងសាងសង់រោងចក្រវារីអគ្គិសនីស្ទឹងតាតៃ គឺដើម្បីបំពេញតំរូវការថាមពលសំរាប់រយៈពេលមធ្យម និង រយៈពេលវែងរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ គំរោងនេះក៏ឆ្លើយតបដោយផ្ទាល់ទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទីបី ត្រង់ចំនុចចតុកោណទី២ មុំទី៣ “*ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យថាមពលនិងបណ្តាញអគ្គិសនី* ” ដែលចែងថា ÷ *បន្តអភិវឌ្ឍន៍វិស័យថាមពល ដើម្បីធានាឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងក្នុងតំលៃសមរម្យ ទៅនឹងតំរូវការនៃការប្រើប្រាស់ ដែលចេះតែកើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ គឺ ជារបៀបវារៈដ៏សំខាន់បំផុតមួយនៃគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ក្នុងបរិការណ៍នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ ទៅលើការទាក់ទាញឱ្យមានការចូលរួមរបស់ផ្នែកឯកជននៅក្នុងផលិតកម្មអគ្គិសនី ផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីពិសេសនៅតាមបណ្តាទីរួមខេត្ត និងទីប្រជុំជនសំខាន់ៗ ការអនុវត្តន៍អគ្គិសនីភាវូបនីយកម្មតំបន់ជនបទប្រកបដោយគុណភាព និងមានតំលៃទាបសមរម្យ ព្រមទាំងគំរោងតភ្ជាប់ខ្សែបញ្ជូនថាមពលពីប្រទេសជិតខាង។*

គោលបំណងសំខាន់នៃបរិស្ថាននិងសេដ្ឋកិច្ចសង្គម គឺដើម្បីធានាបានផងដែរថា តុល្យភាពត្រឹមត្រូវរវាងការផលិតថាមពលដែលផ្តល់ជាហេតុប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និង ហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់បរិស្ថាន និងសង្គមដែលវាបង្កជាពិសេសទៅលើធនធានក្នុងតំបន់មូលដ្ឋាននិងរបស់សហគមន៍។ នៅកន្លែងដែលមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ធនធានបរិស្ថាន និងសង្គមក្នុងតំបន់ត្រូវបានកត់សំគាល់ច្បាស់លាស់ នោះវិធានការសំណងសមរម្យត្រូវតែបានផ្តល់ឱ្យប្រសិនបើគំរោងធ្វើការសាងសង់។

Draft

១.៤ ទំហំដែន និង មាតិកាសង្ខេបរបាយការណ៍

ទំហំដែននៃការសិក្សាវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) គ្របដណ្តប់ទាំងគុណប្រយោជន៏របស់បរិស្ថាន និងសង្គម លេចចេញពីគ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់របស់គំរោងនៅក្នុងការកំណត់យ៉ាងទូលំទូលាយនៃចំណាត់ថ្នាក់ធនធានបរិស្ថាន និង គុណតំលៃរបស់វារួមមានៈ បរិស្ថានរូបសាស្ត្ររួមមាន ដី ទឹក និង បរិយាកាស ។ បរិស្ថានជីវសាស្ត្ររួមមាន សត្វ និងរុក្ខជាតិ ដែលរស់នៅលើផែនដី និងនៅក្នុងទឹក ព្រមជាមួយនឹងជំរករបស់វា ។ បរិស្ថានសង្គម ដែលរាប់បញ្ចូលនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន សេវាកម្ម និងមធ្យោបាយបំរើឱ្យសុខមាលភាព ការងារ ការអប់រំ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចទូទៅ ព្រមទាំងតំបន់វប្បធម៌ វត្ថុបុរាណ និងគុណភាពតំលៃនៃការរស់នៅ ក្នុងតំបន់គំរោង។

មាតិកាសង្ខេបនៃរបាយការណ៏នេះរួមមានដប់ជំពូកដូចតទៅៈ ប្រវត្តិរបស់គំរោងមានរៀបរាប់នៅជំពូកទី១ ។ ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលទាក់ទងទៅនឹងប្រភេទនិងសកម្មភាពទាំងឡាយរបស់គំរោងមានបង្ហាញក្នុងជំពូកទី២។ ការពិណនាជាទូទៅពីសមាសធាតុរបស់គំរោងមានរៀបរាប់នៅក្នុងជំពូកទី៣។ ស្ថានភាពដើមដែលទាក់ទងទៅនឹងធនធានបរិស្ថានដែលមានស្រាប់មានរៀបរាប់ក្នុងជំពូកទី៤។ ជំរើសនានារបស់គំរោងមានបង្ហាញនៅក្នុងជំពូកទី៥ ដែលលើកឡើង

ពីការធ្វើយុត្តិកម្មសំរាប់ទំរង់គំរោងស្នើសុំធៀបទៅនឹងលទ្ធភាពផ្សេងៗទៀត ។ នៅក្នុងជំពូកទី៦ មានរៀបរាប់ពីការវាយតំលៃទៅលើហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងវិធានការបន្ធូរបន្ថយ ។ ការជួបប្រជុំជាសាធារណៈនិងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនឹងគំរោង និងប្រជាជនដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ មានរៀបរាប់នៅក្នុងជំពូកទី៧ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន (EMP) មានរៀបចំនៅក្នុងជំពូកទី៨ ហើយការវាយតំលៃពីសេដ្ឋកិច្ចសំរាប់គំរោងមានពណ៌នានៅក្នុងជំពូកទី៩។ នៅចុងបញ្ចប់គឺជំពូកទី១០ ដែលមានរៀបរាប់ពីសេចក្តីសន្និដ្ឋាន និង អនុសាសន៍ទៅលើការសិក្សាពីវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA) ទាំងមូល ។

១.៥ វិធីសាស្ត្រ

មាតិកានៃរបាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ (EIA) គឺអនុលោមទៅតាមអនុក្រឹត្យស្តីពីកិច្ចដំណើរ ការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (លេខ ៧២ អនក្រ.បក ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៩៩) និងគោលការណ៍ណែនាំសំរាប់រៀបចំរបាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ហើយស្របទៅតាមគោលការណ៍ណែនាំវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ខែសីហា ២០០៣ ។

ការធ្វើ EIA គិតគូរទៅលើអន្តរអំពើរវាងសមាសធាតុគំរោង និងលក្ខណៈបរិស្ថាន។ អន្តរអំពើផ្តល់នូវការកើតឡើងទាំងហេតុប៉ះពាល់វិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាន។ ផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗត្រូវបានកត់សំគាល់ និងក្នុងករណីខ្លះមានដាក់ក្នុងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន។ ហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមានត្រូវបានកាត់បន្ថយតាមរយៈការរៀបចំប្លង់គំរោង និងតាមរយៈការអនុវត្តការងារ ។ វិធានការទូទាត់ ឬ សំណងតាមទំរង់ផ្សេងៗនឹងត្រូវធ្វើជាចាំបាច់សំរាប់ហេតុប៉ះពាល់ដែលមិនអាចគណនាបាន។ ហេតុប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន ក៏អាចត្រូវបង្ហាញជាតួលេខនៅក្នុង ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថានផងដែរ។ ដើម្បីធានាបានពីការរៀបចំឱ្យបានល្អ និង មានភាពរលូនសំរាប់ការសិក្សា EIA ពេញលេញវិធីសាស្ត្រទូទៅមានរៀបរាប់ដូចខាងក្រោមៈ

១. ការប្រមូលទិន្នន័យ និង ការពិនិត្យមើលរបាយការណ៍បច្ចេកទេស

- ការប្រមូលទិន្នន័យជាក់ស្តែង និងទិន្នន័យដែលមានស្រាប់នៅ ទីក្រុងភ្នំពេញ និងខេត្តកោះកុង ទាក់ទងទៅនឹងច្បាប់ គោលនយោបាយ បទបញ្ញត្តិ ជីវៈចំរុះ ជីវភាពរស់នៅដែលពឹងពាក់លើការ នេសាទ និងប្រមូលអនុផលព្រៃឈើ ទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងទិន្នន័យផ្សេងទៀតទាក់ទងទៅ នឹងគំរោង ។
- ពិនិត្យមើលលើរបាយការណ៍សមិទ្ធិលទ្ធភាពរបស់គំរោង និងរបាយការណ៍ប្លង់វិស្វកម្មលំអិត និងឯកសារទាក់ទងផ្សេងទៀតទៅនឹងការអនុញ្ញាតិឱ្យវិនិយោគរបស់គំរោង ។

២. ការជួបប្រជុំ និង ការពិគ្រោះយោបល់

- ការជួបប្រជុំ និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ថាប័នសំខាន់ៗដែលទាក់ទងទៅនឹងគំរោងត្រូវ បានធ្វើឡើង នៅទីក្រុងភ្នំពេញ និង ខេត្តកោះកុង ដូចជា សាលាខេត្តកោះកុង, មន្ទីរបរិស្ថាន, មន្ទីរឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និង ថាមពល, មន្ទីរធនធានទឹក និង ឧតុនិយម, មន្ទីរទេសចរណ៍, មន្ទីរកសិកម្ម ,អង្គការអភិរក្សអន្តរជាតិ (CI), WildAid/Wildlife Alliance, រដ្ឋបាលជលផល, សាលាស្រុកថ្មបាំង, សាលាស្រុកកោះកុង, អង្គការសង្គ្រោះសត្វព្រៃ កម្ពុជា (SCW), អង្គការឃែរកម្ពុជា, ខណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើ, និង Oxfam America ។
- ការប្រជុំ និង ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងសហគមន៍ ឬអ្នកភូមិនៅក្នុងតំបន់ទទួលរងផលប៉ះពាល់ផ្នែក ខ្សែទឹកខាងលើ និងខ្សែទឹកខាងក្រោមរបស់គំរោងរួមមាន ឃុំឫស្សីជ្រុំ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុកថ្មបាំង និង ឃុំតាតៃក្រោម ស្ថិតក្នុងស្រុកកោះកុង ។

៣. ការចុះអង្កេតទៅលើធនធានធម្មជាតិ

- ភូគព្ភសាស្ត្រ និង ដី (ទិន្នន័យពីរបាយការណ៍សិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាព/សិក្សាលំអិតរបស់គំរោង)
- ការសិក្សាលើធនធានព្រៃឈើ មានការថតរូបភាពពីលើអាកាសអំឡុងពេលសិក្សាចាប់ពី ខែមករា ដល់កុម្ភៈ ២០០៩ ដែលមានចំនួនសរុប ២០ផ្ទាំង ដែលទំហំផ្ទៃរូបថតមួយផ្ទាំងៗគឺ ១គ.ម^{២} ការចុះរាប់ ព្រៃឈើតាមប្រភេទព្រៃ ការគណនាជីវម៉ាស់និងការិតស្រូបកាបូនអុកស៊ីត និង ការគណនាជាទឹកប្រាក់ ពីតំលៃរូបសាស្ត្រ និងតំលៃបរិស្ថាន ។
- ការសិក្សាពីសត្វព្រៃ និងជំរកព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់អាងស្តុកទឹក (វិធីសាស្ត្រសិក្សាលំអិតទៅលើ ព្រៃឈើ និង សត្វព្រៃ មានរៀបរាប់នៅក្នុងឯកសារភ្ជាប់ទី ២) ។
- ត្រី និង ប្រភេទវារីភាវរស់នៅក្នុងស្ទឹងផ្នែកខាងលើ និង ខាងក្រោមនៃទីតាំងគំរោង និង នៅក្នុងអាង ស្តុកទឹក(វិធីសាស្ត្រសិក្សាលំអិតមានរៀបរាប់នៅក្នុងរបាយការណ៍សិក្សាត្រី, ក្នុងឯកសារភ្ជាប់ទី ៣) ។
- ការធ្វើតេស្ត ឬការពិនិត្យគុណភាពទឹក: ការធ្វើតេស្តនៅទីវាល ការយកគំរូសំណាកទឹក និង ការធ្វើវិភាគក្នុងមន្ទីរពិសោធន៍នៅភ្នំពេញ (មន្ទីរពិសោធន៍គុណភាពទឹករបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និង ក្រសួងធនធានទឹក) ។

៤. ការចុះអង្កេតទៅលើធនធានសង្គម

- ដីប្រើប្រាស់: មានប្រើផែនទី JICA ឆ្នាំ ២០០៣ មាត្រដ្ឋាន ១:១០០000 Landsat (TM) ឆ្នាំ ២000 រូបថតពីលើអាកាសឆ្នាំ ២០០១-២០០២ នឹងត្រូវបានយកមកប្រើ ហើយនឹងត្រូវបានប្រមូល ទិន្នន័យពីអាជ្ញាធរ ឃុំ ស្រុក នៅក្នុង ខេត្តកោះកុង ផងដែរ ។

Draft

- ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់គំរោង និងកំណត់ចំនួនប្រជាជនដែលរងផលប៉ះពាល់: ការចុះអង្កេតដល់ទីតាំង ក្នុងស្រុកថ្មបាំង និងស្រុកកោះកុង និងការសំយោគយកឯកសារមានស្រាប់ពីទិន្នន័យឃុំ។
- ការតាំងទីលំនៅសារជាថ្មី, ប្រសិនបើមាន។
- សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍរបស់សហគមន៍នៅក្នុងតំបន់គំរោង: ការចុះអង្កេតតាមភូមិឃុំផ្ទាល់ និងការសំយោគយកឯកសារមានស្រាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ ហើយវិធីសាស្ត្រលំអិតមានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍សិក្សាសេដ្ឋកិច្ចសង្គមក្នុងឯកសារភ្ជាប់ទី ៤។
- ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបំរើឱ្យការប្រើប្រាស់របស់មនុស្ស និង គុណភាពនៃជីវិតរស់នៅ: ការចុះអង្កេតតាមភូមិ ឃុំផ្ទាល់ និងការសំយោគ យកឯកសារមានស្រាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ។

៥. ការវិភាគ និង ការវាយតំលៃពីសក្តានុពលនៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននៅក្នុងតំបន់គំរោងទាំងមូល

- ប្រើតារាងឆេកលីសសំរាប់គំរោងវារីអគ្គិសនី
- ហេតុប៉ះពាល់ដែលកើតឡើងអំឡុងពេលរៀបចំប្លង់គំរោង
- ហេតុប៉ះពាល់ដែលកើតឡើងអំឡុងពេលសាងសង់គំរោង
- ហេតុប៉ះពាល់ដែលកើតឡើងអំឡុងពេលប្រតិបត្តិគំរោង

៦. ការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន EIA

- របាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានមានទំរង់ទៅតាមគោលការណ៍នាំរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងគោលការណ៍ណែនាំរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ព្រមទាំងផ្អែកលើឯកសារយោង (ToR) របស់ក្រុមហ៊ុន CHMC/CTHL/NWH, មើលក្នុងឯកសារភ្ជាប់ទី ១។
- ផែនទី GIS និង រូបថតត្រូវបានដាក់បញ្ចូល។
- ការប៉ាន់ប្រមាណទុនវិនិយោគសរុប ការស្នើមូលនិធិបរិស្ថាន និងផលប្រយោជន៍គំរោងត្រូវបានលើកបង្ហាញផងដែរ។
- ការដាក់បញ្ចូលវិធានការបន្ធូរបន្ថយដើម្បីកាត់បន្ថយទំហំនៃហេតុប៉ះពាល់ អំឡុងពេលរៀបចំប្លង់ ដំណាក់សាងសង់ និងដំណាក់កាលប្រតិបត្តិគំរោង។
- ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ដើម្បីប្រើប្រាស់កំឡុងពេលសាងសង់ និងប្រតិបត្តិការ។

Draft

ដ្យាក្រាមសង្ខេបវិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សារៀបចំរបាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ សំរាប់គំរោងវារីអគ្គិសនីស្ទឹងតាតៃ ក្នុងខេត្តកោះកុង ប្រទេសកម្ពុជា

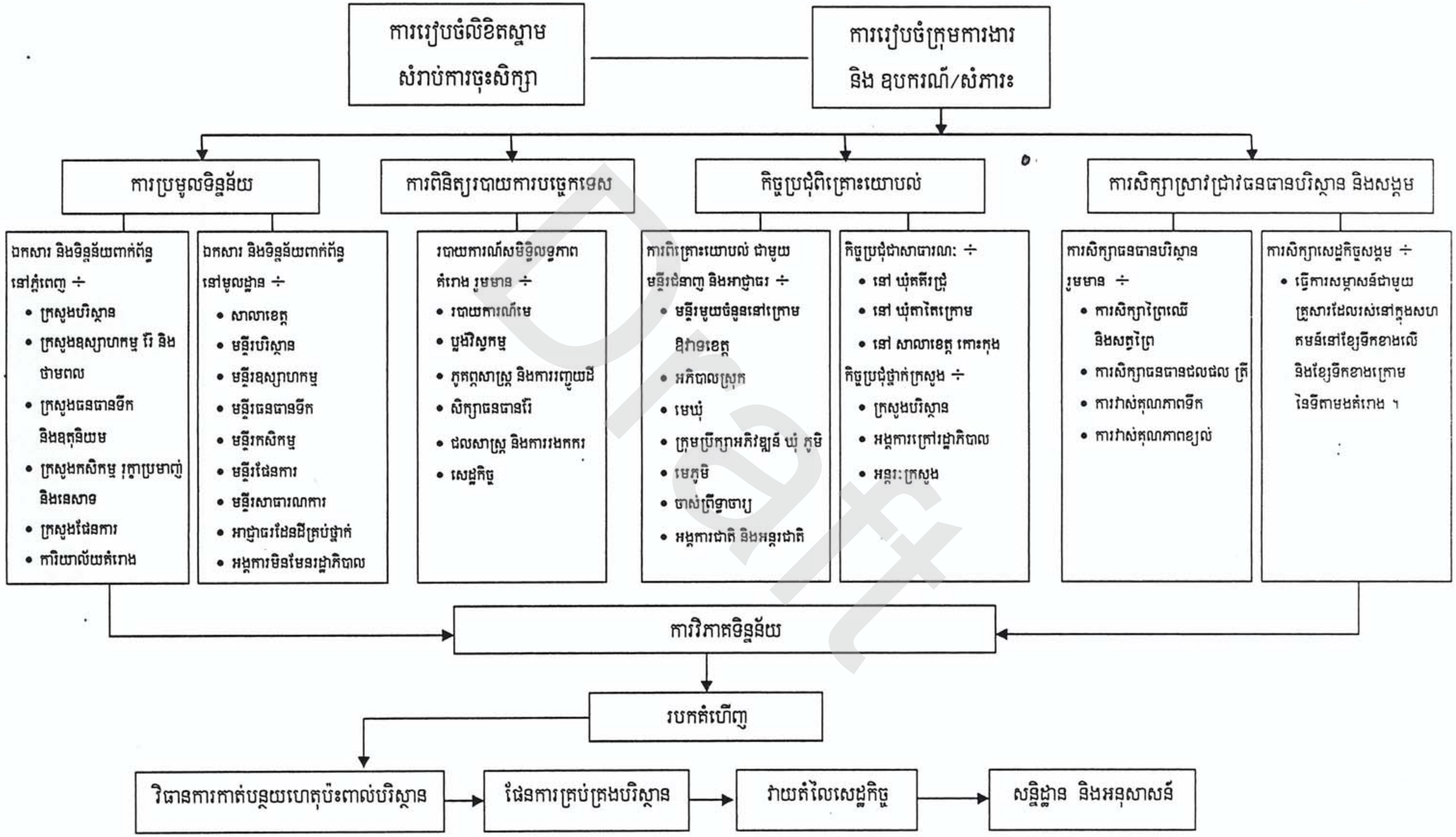

Draft